

SKRIFTLIG FRÅGA TILL STATSRAÐ

Från Riksdagsförvaltningen
2024-10-04
Besvaras senast
2024-10-16 kl. 12.00

Till utrikesminister Maria Malmer Stenergard (M)

2024/25:128 Syntetiska biologiska vapen

Utvecklingen inom syntetisk biologi har på senare år gjort enorma framsteg och fört med sig både hopp om medicinska genombrott och stora risker. Tekniker som CRISPR-Cas9 har gjort det möjligt att på ett exakt och billigt sätt redigera arvs massa, och i kombination med artificiell intelligens har forskare nu förmågan att skapa och manipulera biologiska organismer på en nivå som tidigare inte var möjlig. Dessa teknologiska framsteg har potential att rädda liv, men de öppnar också dörren för farliga tillämpningar, särskilt vad gäller skapandet av nya biologiska vapen.

Syntetiska biologiska vapen är inte som de traditionella biologiska vapen som världen har försökt reglera genom internationella avtal som konventionen om biologiska vapen (BWC). Dessa nya vapen kan skapas med relativt små resurser och med teknologier som redan är tillgängliga i forskningslaboratorier och kommersiella laboratorier runt om i världen. Till skillnad från tidigare hotbilder, som krävde stora statliga program och omfattande infrastruktur, kan dagens syntetiska biologiska vapen utvecklas av små grupper, eller till och med individer, vilket gör dem extremt svåra att upptäcka och kontrollera.

Samtidigt som vi ser hur vetenskapliga framsteg på bioteknikområdet gör det möjligt att bota sjukdomar och förbättra människors hälsa, ser vi också hur samma teknologier kan missbrukas. Att framställa ett virus som är mer dödligt, spridningsbenäget eller resistent mot kända behandlingar är inte längre science fiction – det är en reell risk. Kombinationen av syntetisk biologi och artificiell intelligens innebär att processen för att designa och optimera dessa vapen kan ske snabbare än någonsin, vilket förvärrar hotbilden. Ett sådant vapen skulle kunna ha katastrofala konsekvenser, långt värre än vad vi sett under pandemier som covid-19, både i form av mänskliga förluster och global instabilitet.

Detta är en ny typ av hot som kräver omedelbara åtgärder från det internationella samfundet. Vi har genom historien sett hur internationella fördrag och avtal har lyckats reglera och begränsa spridningen av massförstörelsevapen som kärnvapen och kemiska vapen. Men dagens regelverk är inte tillräckligt omfattande för att hantera den växande faran från syntetiska biologiska vapen. Dessa vapen faller ofta utanför ramarna för befintliga avtal och kräver därför ett nytt regelverk som tar hänsyn till teknologins snabba utveckling och spridning.

Sverige har en lång tradition av att vara en stark röst för nedrustning och internationella regleringar av massförstörelsevapen. Som ett land som alltid förespråkat fredliga lösningar och säkerhet genom internationellt samarbete har vi en viktig roll att spela i arbetet för att säkerställa att syntetiska biologiska vapen regleras på samma sätt som andra vapen med massförstörelsepotential. Det handlar om att ta ansvar för att minimera risken för framtida katastrofer och att verka för ett globalt samarbete som både skyddar forskningsfriheten och motverkar att dessa teknologier används i destruktivt syfte.

Mot bakgrund av detta vill jag fråga utrikesminister Maria Malmer Stenergard:

Avser ministern att, inom ramen för sitt uppdrag, ta initiativ till att Sverige driver frågan om internationella regleringar av syntetisk biologi och AI-drivna teknologier som kan användas för att utveckla biologiska vapen, och hur avser ministern att agera i bilaterala och multilaterala sammanhang för att säkerställa att detta hot mot global säkerhet hanteras?

.....

Olle Thorell (S)

Överlämnas enligt uppdrag

Rebecca Heinemann